

Zondag 21 maart 2021 - Leerhuisviering

5^e zondag Veertigdagentijd

Evangelielezing: Mattheus 4:1-11

Overweging

Wie wil je zijn? Wat zie je als je rol? Welke betekenis wil je hebben? Om die vragen draait het in het verhaal van Jezus in de woestijn en zijn ontmoeting met de duivel, die in de lezing van vandaag ook de beproever wordt genoemd. Aan het begin van zijn publieke leven, moet Jezus het kompas kiezen waarop hij wil gaan

Als het in de Schrift gaat om de woestijn zijn en het getal van 40 moeten we opletten. Dat zet ons op het spoor van een omslagmoment in het verhaal van God met de mensen. In het verhaal van Noeh regent het veertig dagen voordat God opnieuw begint met mensen, in het verhaal van de uittocht zijn de Joden 40 jaar in de woestijn voordat ze een nieuw leven beginnen, Mozes is veertig dagen op de Berg Sinaï waarna hij met de tien geboden als verbondstekst terugkeert.

Met Jezus begint een nieuw hoofdstuk in de geschiedenis van God en de mensen. 40 dagen in de woestijn markeert het moment van omslag. Nu gaat het erom wie hij wil zijn. Er is de verleiding om het groots aan te pakken: van stenen brood maken en zo de armoede verdrijven betekent ongetwijfeld dat mensen hem toejuichen en hem zullen onthalen als verlosser. Van de tempel ongedeed naar beneden springen betekent ongetwijfeld dat mensen hem bovennatuurlijke krachten zullen toeschrijven. De machtigste op aarde zijn, machtiger dan de Romeinse Keizer, de gehate Herodes, betekent dat hij de gehate Romeinse bezetting tot een eind kan brengen. Wat een verleidelijk perspectief om goed te doen, om onrecht te herstellen om machtswellust met tegenmacht te beteugelen.

En tegen elk van die perspectieven zegt Jezus nee, tot drie keer toe. Definitief dus. Dit is niet zijn weg. En elke keer met een beroep op de schrift. Hij slaat zich niet op de borst voor de keuzen die hij maakt: kijk mij eens hoe sterk ik ben tegenover de beproever. Hij plaatst zich in de traditie van Gods verhaal met zijn volk. Het is Gods verhaal dat hij verder wil brengen, waar hij invulling aan wil geven.

Terwijl dit verhaal ons vertelt wat Jezus niet wil, lezen we in het volgende hoofdstuk van Mattheus wat hij wel wil: Zalig de armen van geest, zalig de treurenden, de zachtmoedigen, de zuiveren van hart. Niet van stenen brood maken of heersen over de wereld en je scharen bij de machtige en populaire mensen, maar het verhaal vertellen van mensen die ver af staan van macht en populariteit.

Omgaan met de beproever dat is de vraag van vandaag. Hoe ziet de beproever er vandaag de dag uit? Wat biedt hij ons aan? Hij weet hoe je rijk kunt worden. Hij weet hoe je beroemd kunt worden in de wereld van facebook en instagram. Hij weet hoe je kiezers aan je kunt binden. Hij weet hoe je macht naar je toe kunt trekken. De verleiding is altijd dichtbij in onze wereld die zegt dat je meetelt als je veel je bezit, als je populair bent, als je positie hoog genoeg is. Ik herinner me een moment tijdens mijn werk bij Cordaid. Den ben je heel wat als directeur van een organisatie met 150 miljoen euro per jaar, projecten over de hele wereld, met 325.000 donateurs in Nederland. Ik was als directeur van Cordaid in Zambia toen Aids nog een vrijwel altijd dodelijke ziekte was. Op bezoek in een dorp sprak ik met mensen van de lokale parochie die een groep hadden gevormd om families met Aids bij te staan. Met een vrouw sprak ik over de zorg die ze op zich had genomen voor een weesgezin: vier kinderen waarvan beide ouders aan Aids waren overleden en die met elkaar verder moesten. De vrouw ging regelmatig naar deze kinderen toe om te zien wat ze voor hen kon doen. Ze deelde met hen wat ze had. Ik vroeg haar: Maar soms heb je het zelf ongetwijfeld ook moeilijk, is er honger in je eigen huis en heb je niet veel om te delen. 'Dan deel ik van niets', zei ze. Ineens begreep ik als directeur van een organisatie met zoveel geld dat het niet om geld ging, of om spullen, zelfs niet om eten. Dat je ook jezelf kon delen als je niets had. En dat dat misschien wel het beste en meest diepgaande was wat er te delen viel. Die vrouw leerde mij waar het echt om ging en leerde mij de ijdelheid van wat we gewoonlijk in onze wereld belangrijk vinden.

Ik durf het voor mijzelf een Godsontmoeting te noemen: temidden van armoede, ziekte en dood, ontmoette ik in deze vrouw waar het God om gaat. Als je, zoals zij, gelooft dat je van niets kunt delen, dan snap je iets van het leven van Jezus van Nazareth die op het kruis, als alles hem ontnomen en ontvallen is zichzelf geeft en zo leven geeft aan onze wereld. De komende weken, de Goede Week en Pasen staat dat verhaal centraal en proberen we te begrijpen wat Hij voor ons heeft gedaan, welk teken en welke betekenis Hij ons heeft nagelaten in dat kruis

Het verhaal van zijn kruisdood begint op het moment dat hij in de woestijn weerstand biedt aan de beproever. Daar gaat hij op weg, niet op zoek naar spectaculaire acts en macht, maar op weg naar de armen van geest, de zuiveren van hart, de treurenden. Het is een weg van snoeien en snijden om alle ruimte te geven aan wat vrucht draagt. En als het leven afgeknipt wordt, blijkt die weg de leven-gevende weg.

Het is de weg die we zo dadelijk in het lied van de mensenzoon bezingen. De tekst daarvan heeft Huub Oosterhuis ontleent aan de brief van Paulus aan de Filippenzen. Die tekst wordt door bijbelkenners gezien als de oudste geloofsbelijdenis over de Zoon van God die geen macht nastreeft, niet wil zijn zoals de wereld, maar als de minste mens wordt overgeleverd. Hij is heel de weg is gegaan, ten einde toe, onze leidsman en lotgenoot, Jezus Messias. .

René Grotenhuis